

Ποιά είναι η πηγή των δοκιμασιών; (Κυριακή Θ΄Ματθαίου)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

69786 b

Image not found or type unknown

Η δοκιμασία των μαθητών που περιγράφει το σημερινό ευαγγέλιο είναι αντιπροσωπευτική του πλή-θους των δοκιμασιών του ανθρώπινου βίου, για τις οποίες διερωτάται ο καθένας: Γιατί ο άνθρωπος να δοκιμάζεται; Από πού προέρχονται οι δοκιμασίες; Γιατί τις επιτρέπει ο Θεός; Γιατί δεν τις αποτρέπει, τουλάχιστο από τους εκλεκτούς, όπως ήταν οι μαθητές;

Αναλύοντας το σημερινό ευαγγέλιο με την καθοδήγηση των αγίων Πατέρων, θα προσπαθήσουμε, με τη βοήθεια του Θεού, να δώσουμε τη σωστή απάντηση.

Οι ποικίλες δοκιμασίες, τα δάκρυα και οι στεναγμοί, τα τόσα δυσάρεστα στη ζωή, έχουν μεν πηγή προέλευσης, αλλ' αυτή ποτέ δεν είναι ο Θεός. Ο Θεός, μόνο των καλών είναι δημιουργός. Ο Θεός είναι αγάπη και φιλανθρωπία και δημιούργησε τα πάντα «καλά λίαν» και τους έδωσε ύπαρξη και ζωή.

Το κακό δεν έχει δική του υπόσταση, δεν υπάρχει μόνο του. Υπάρχει από τη στιγμή, που θα εκλείψει το αγαθό. Το ψέμα π.χ. ή το μίσος δεν υπάρχουν, ενόσω υπάρχει η αγάπη και η αλήθεια. Αν η αγάπη και η αλήθεια βασίλευαν στη ζωή των ανθρώπων, όπως στα πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, το ψέμα και το μίσος και γενικά το κακό, δεν θα υπήρχαν στον κόσμο.

Το πιο μεγάλο αγαθό, που είναι και το πιο μεγάλο δώρο του Θεού στον άνθρωπο, είναι το «μετά του Θεού είναι», δηλαδή να ζούμε και να συνυπάρχουμε με τον Θεό, κατά τον τρόπο ζωής των τριών θείων προσώπων, που είναι η αγάπη, η σχέση και η κοι-νωνία. Ο Θεός πλαστούργησε τον άνθρωπο και του έδωσε τη θεία Χάρη, το «κατ' εικόνα», για να είναι σε θέση να ζει κατά τον δικό Του τρόπο ζωής. Αν η αγαπητική σχέση και κοινωνία με τον Θεό γινόταν τρόπος ζωής του, η ζωή αυτή θα ήταν ατελείωτη και αιώνια και ποτέ δεν θα την άγγιζε κανένα κακό. Στην περίπτωση αυτή και η χοϊκή φύση θα κατευθυνόταν στον Θεό από αγάπη, για να αντλεί απ' Αυτόν και άλλη Χάρη, για την πραγματοποίηση της θεώσεως.

Ο διάβολος όμως από μίσος προς τον άνθρωπο, αλλά και προς τον Θεό,

εισηγήθηκε στον άνθρωπο να ανεξαρτητοποιηθεί από τον Θεό και από τη σχέση μαζί Του και να επιδιώξει τη θέωση με τις δικές του δυνάμεις, χωρίς τον Θεό. Αυτό θα σήμαινε να αλλάξει τον τρόπο ζωής του και να ακολουθήσει άλλο τρόπο, που θα οδηγούσε στον θάνατο, γιατί απ' αυτόν θα απουσίαζε ο Θεός. Θα σταματούσε την πορεία του προς τα ουράνια αγαθά και θα κοίταζε να ικανοποιεί τις επιθυμίες του «εγώ», του σαρκικού ανθρώπου. Θα γινόταν δούλος των κάτω, της φθοράς και του θανάτου, γιατί θα ζούσε «άνευ Θεού», όπως ήθελε ο διάβολος.

Η εισήγηση αυτή ήταν μια «δοκιμή» (= δοκιμασία) «της προς τον Θεόν αγάπης» (Μ. Βασ.) στην οποία ο άνθρωπος απέτυχε. Προτίμησε να χωρισθεί από τον Θεό, για να κερδίσει τον κόσμο. Εδώ βρίσκεται η πηγή παντός κακού, των δοκιμασιών και των θλίψεων, του χάους, που επήλθε στην κτίση ολόκληρη. Ο άνθρωπος «άνευ Θεού»! Δεν υπάρχει τραγικότερη δοκιμασία απ' αυτή. Επομένως η αιτία των δοκιμασιών και των θλίψεων είναι πνευματική. Στο «εγυμνώθην Θεού», συνοψίζει ο άγιος Ανδρέας στον Μεγάλο Κανόνα, όλη την κόλαση του ανθρώπου και την αιτία κάθε κακού. Είναι χωρισμός θανάτου για την ψυχή, η οποία μόνο από τη Χάρη του Θεού λάμβανε τη ζωή. Όταν η ψυχή παύσει να ζωοποιείται από τη Χάρη, πεθαίνει. Και όταν έγινε αυτό, ακολούθησε και ο θάνατος της γήινης φύσεως, δηλαδή του σώματος. Η υλική κτίση δεν μπορούσε να είναι αστείρευτη πηγή ζωής για την ανθρώπινη φύση.

Ο άνθρωπος θυσίασε την αφθαρσία στη φθορά, την αιωνιότητα στην παροδικότητα. Και το αποφάσισε ελεύθερα, με δική του απόφαση. Απ' αυτό το κακό, το ηθικό, όπως λέγεται στη θεολογία, ακολούθησε το φυσικό κακό, δηλαδή τα παντός είδους κακά, που πέσανε στον άνθρωπο, για να τον αφανίσουν. Η επιδίωξη π.χ. για κατάκτηση του κόσμου, με σκοπό την ικανοποίηση των επιθυμιών της φθαρτής φύσεως, έφερε τις συγκρούσεις και τους πολέμους μεταξύ των ανθρώπων και των λαών. Η κτίση επαναστάτησε εναντίον του ανθρώπου, π.χ. οι πλημμύρες, οι καταιγίδες, τα θηρία, τα μικρόβια, οι ασθένειες και τα αμαρτωλά πάθη, που εμφωλεύουν στην καρδιά του ανθρώπου και τον ωθούν να μάχεται εναντίον των άλλων.

Η πατερική διδασκαλία εκφράζει με πολλή σαφήνεια, ότι το οποιοδήποτε κακό προήλθε από το «παρακούσαι Θεού» (Χρυσ). Το κακό δεν βρίσκεται στη φύση μας, που την έκανε «καλή λίαν» ο Πλαστουργός, αλλά στη «γνώμη», δηλαδή στη θέληση των ανθρώπων, στην ελευθερία που τους έδωσε ο Θεός, με αποτέλεσμα να επιτύχει μια πρόσκαιρη ηδονή και παντοτεινή οδύνη.

Πριν από τις ασθένειες του σώματος, που έγιναν ο μεγάλος πειρασμός, γιατί πολλές είναι αθεράπευτες και οδηγούν στον θάνατο, προηγήθηκαν τα αμαρτωλά πάθη της ψυχής, που την έκαναν άρρωστη, εμπαθή, άσχημη. Η «μεγάλη θλίψη είναι

η πολιορκία της ψυχής από τα πάθη» (Μ. Βασ.) που την αποξένωσαν από τον Θεό και την οδήγησαν στον θάνατο.

Για να αποβάλει την ασχήμια της η ψυχή και να βρει το αρχικό κάλλος, θα χρειασθεί το Αίμα του Χριστού. Το συμπέρασμα λοιπόν είναι, πως η αιτία των δοκιμασιών και των θλίψεων είναι η αμαρτία.

(Παύλου Μουκταρούδη, Θεολόγου, Διήρχετο διά των σπορίμων, έκδ. Ι. Μ. Λεμεσού 2008,σ. 219-222)